

Я.О. Нестеренко
(здобувач вищої освіти ступеня магістра
Національного університету «Одеська юридична академія»),
наук. керівник: Е.В. Мамонтова
(д. політ.н., професор, професор кафедри політичних теорій
Національного університету «Одеська юридична академія»)

ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ ЯК СКЛАДОВА ГРОМАДСЬКОЇ УЧАСТІ

Однією з найбільш актуальних потреб сучасного українського суспільства є невинний розвиток територіальних громад, розташованих в малих містах і сільській місцевості. Розвиток місцевої громади та її поліпшення – це продукт участі та роботи самих громадян. Іншими словами: ефективність вирішення місцевих проблем підвищується, якщо в такому процесі будуть брати добровільну участь пересічні громадяни [1]. Об'єктивною причиною прагнення громадян до участі у житті держави або громади є те, що вони мають власні та спільні інтереси, реалізація яких деколи проблематична чи взагалі неможлива без такої участі. Громадська участь виступає необхідним, корисним та важливим механізмом позитивного позначення громадськості на діяльність влади у державі в інтересах громадян. Саме наявність цих інтересів породжує бажання впливати на владу, а для реалізації такого прагнення необхідні відповідні механізми. Громадське слухання є одним із механізмів здійснення громадської участі та є найбільш формалізованою, структурованою формою роботи з громадськістю [2].

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» територіальна громада має право проводити громадські слухання – зустрічатися з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких члени територіальних громад можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування [3].

Метою громадських слухань може бути виявлення певних обставин підготовки та ухвалення органами місцевого самоврядування рішень, що стосуються громади, з'ясування суті проблеми, пошук оптимальних варіантів рішень та найбільш прийнятних способів їх реалізації. Також метою громадських слухань може бути заслуховування звітів голови громади чи депутатів місцевої ради про свою діяльність. Громадське слухання передбачає чітке формулювання теми обговорення, обов'язкове поширення попередньої інформації, доступність документованої інформації з конкретними проблемами, складення підсумкового документа, який відображає згоду учасників і фіксує розбіжності [2].

Також законодавством України передбачається, що громадське слухання повинні проводитися не рідше одного разу на рік, а пропозиції, які вносяться за результатами слухань, обов'язково розглядати органам місцевого самоврядування. Законодавець теж визначає, що порядок організації громадських слухань регулюється статутами територіальних громад. Тому всі процедури щодо порядку організації громадських слухань мають бути чітко викладені в статуті або винесені в окреме положення, яке є невід'ємною його частиною [3].

Ініціатором слухань може бути влада або члени громади. Перелік суб'єктів права ініціювати слухання може різнитися і повинен залежати від особливостей громади та від рівня розвитку місцевих інститутів громадянського суспільства [5]. Для залучення найбільш активних мешканців до обговорення питань на громадських слуханнях можна передбачити створення такого підготовчого органу, як дорадчий комітет, що складатиметься з громадських активістів, депутатів ради, спеціалістів з окремих питань, що їх планується винести на громадське слухання.

Рішення за результатами громадських слухань приймається шляхом відкритого голосування та оформляються резолюцією, яка разом з протоколом їх проведення

передається на розгляд органам місцевого самоврядування. Дані документи повинен підписати головуючий слухань та секретар. Терміни, в які місцеві ради зобов'язані розглянути результати слухань, визначаються місцевими нормативними актами [1].

Отже, громадське слухання – інструмент демократії участі, що застосовується органами місцевого самоврядування найчастіше. Даний механізм необхідно зробити простим та доступним для його реалізації, а цього можна досягти лише шляхом прийняття відповідного рішення. Проведення слухань повинно сприяти оптимізації майбутніх рішень, усунути розбіжності та згладити конфлікти, проте саме головне – досягти ефекту причетності громадян до справ громади або держави.

Література:

1. Єгоров І.Ю., Красовська О.В. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні: навч.-метод. посіб. ДП “Укртехінформ”. Київ, 2013. С.250.
2. Афонін Е.А., Гонюкова Л.В., Войтович Р.В. Громадська участь у творенні та здійсненні державної політики. Київ: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. С. 160.
3. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 02.04.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
4. Абрам'юк І. Демократія участі: механізми громадської участі на місцевому, регіональному та національному рівнях. Київ, 2014. С. 30-31.
5. Сергієнко О.І., Ватаманюк О. Громадська участь/залучення громадян. Депутатська діяльність в округах (навчальний модуль). Київ: ІКЦ “Легальний статус”, 2016. С. 92.